LITERATURA ZA IZPIT:

- Delovno študijsko gradivo (dobite v fotokopirnici) (Madsen – odnosna drža; družinski življenjski poteki; Walsh - krepitev odpornosti družine) in predavanja.
- Mešl, N. (2008), *Razvijanje in uporaba znanja v socialnem delu z družino (Procesi soustvarjanja teoretskega znanja v praksi).* Ljubljana: Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani. Str.: 3-9, 108-115, 117-165.
- Šugman Bohinc , L. (ur.) (2011), Učenci z učnimi težavami. Izvirni delovni projekt pomoči. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani (prispevek N. Mešl (95-115), B. Akerman (152-177)).
- Čačinovič Vogrinčič, G. in Šugman Bohinc, L. (2000), Učinkovitost (uspešnost) razgovora v socialnem delu z družino. *Socialno delo*, 39, 3: 175-189.
- Poštrak, M., Urek, M. (ur.) (2008), *Zapisovati socialno delo.* Ljubljana: Fakulteta za socialno delo – poglavje: Predgovor ((str. 3-5) in G. Čačinovič Vogrinčič: Zapisovanje v delovnem odnosu. Zapisovanje delovnega odnosa in izvirnega projekta pomoči (str. 27-39)).
- Anderson, H., Gehart, D. (ur.) (2007), *Collaborative Therapy (Relatinships and Conversations that make a Difference*. New York, London: Routledge. (Poglavje: H. Anderson - str.: 33-43.)

- Čačinovič Vogrinčič, G. (2006), *Socialno delo z družino*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

PRINCIPI ZA KREPITEV ODPORNOSTI DRUŽINE

F. WALSH

- Odpornost (moč za okrevanje) – sposobnost upirati se in odskočiti od neugodnih življenjskih izzivov – je postala pomemben koncept v teoriji duševnega zdravja in v raziskavah v zadnjih dveh desetletjih. Moči in viri omogočijo posameznikom in družinam, da se uspešno odzovejo na stresne krize in izzive ter si opomorejo in rastejo na podlagi teh izkušenj (Walsh 2003: 400).

Družina, ki ima moč za okrevanje, zmore (po Constable, Lee, 2004: 23) :

- neugodno okoliščino doživeti kot izziv za celotno družino,
- normalizirati in kontekstualizirati stisko,
- uporabiti neugodno situacijo, da bi pridobila občutek lastne skladnosti,
- osmisliti dogodke,
- imeti upanje in optimizem,

- obvladati umetnost možnega,
- črpati moč iz duhovnih virov,
- razviti fleksibilnost in prilagodljivost,
- razviti svoje notranje povezanosti,
- primerno uporabiti socialne in ekonomske vire,
- jasno in odprto komunicirati drug z drugim,
- reševati probleme s sodelovanjem.

Koncept odpornosti družine je širši okvir, ki ga lahko prenesemo v različne pristope, ki temeljijo na dodajanju moči. Ima veliko prednosti (po Walsh, 2003: 51-52):

- Za razliko od idealnih modelov družinskega zdravja, ki so brez problemov, se ta koncept usmerja na moči, ki so prikrite pod stresom, v kontekstu težave. Večina družin, ki išče pomoč, se bori sredi krize.
- Za razliko od statičnega, enega samega družinskega modela, ali niza značilnih lastnosti, koncept odpornosti vključuje procese, ki potekajo v času, ki se lahko razlikujejo glede na pogoje v življenju družine in razpoložljive vire.
- Ta okvir je lahko v pomoč pri odločanju o načinu dela, a je fleksibilen v odnosu do raznolikih družinskih vrednot, struktur in virov.

- Čeprav so nekatere družine bolj ranljive, ali se spoprijemajo z več težavami kot druge, imajo vse potencial za okrevanje in prevzemanje nadzora nad njihovimi življenjskimi izzivi. S krepitvijo družinske moči za okrevanje, ko so predstavljeni problemi razrešeni, pridobi družina več virov za spoprijemanje z bodočimi izzivi.
- V pristopu, ki temelji na moči družine za okrevanje, gre za shajanje, prilagajanje ali kompetentnost pri odpravljanju težav, da bi prepoznali ali razumeli priložnosti za transformacijo in rast, ki lahko izhajata iz krize.

Ključni procesi v družini, ki krepijo njeno odpornost (po Walsh 2006):

- družinski sistemi prepričanj;
- družinski organizacijski vzorci;
- komunikacijski procesi.

Družinski sistemi prepričanj

- Družinski sistemi prepričanj zelo vplivajo na naš pogled na krizo, na naše trpljenje in možnosti.
- Odpornost izhaja iz skupnih prepričanj, ki povečajo možnosti za izhod iz kriz, za zdravljenje in rast; ta prepričanja pomagajo članom, da:

  - najdejo smisel v kriznih situacijah,

  - spodbujajo pozitiven pogled, poln upanj,

  - ponujajo transcendentne ali duhovne povezave.
- Pogosto so prepričanja družinskih članov raznovrstna, celo nasprotujoča si, in to lahko povzroča konflikte.

Družinski organizacijski vzorci

V družinski organizaciji je odpornost podprta s:

- fleksibilno strukturo,
- povezanostjo,
- z družbenimi in ekonomskimi viri.

Komunikacija/procesi reševanje problema

Komunikacijski procesi gradijo moč okrevanja:

- z vnašanjem *jasnosti* v krizne situacije,
- s spodbujanjem odprtih čustvenih izražanj,
- s spodbujanjem reševanja problemov s sodelovanjem.

- VAJA 1:

“Odpornost v moji družini”

Ključni principi za krepitev odpornosti družine (po Walsh 2006):

- Raziskuj stresorje in prilagoditvene procese skozi daljše časovno obdobje.
- Osmisli pomen izkušenj, ki izhajajo iz kriz.
- Vlivaj upanje in optimizem.

VAJA 2

“Uporaba virov v praksi”

- delo s tekstom v manjših skupinah (dve zgodbi, analiza)
- skupna diskusija

3 strategije uporabe virov v praksi

(Weick, Chamberlain):

- probleme prepoznavamo le v njihovem ustreznem kontekstu;
- prevzamemo bolj preprost način govorjena o problemih;
- problemom namenjamo manj pozornosti.

VAJA 3:

delo v malih skupinah (notranji/zunanji krog);

- skupaj sestavimo zgodbo družine, ki pride po pomoč (moški, star 30 let, večkrat hospitaliziran v psihiatrični bolnišnici, ki se želi zaposliti in njegova žena);
- uporaba koncepta delovnega odnosa in principov za krepitev odpornosti družine.